

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому та місцевому
Одеського Державного Університету ім. І. І. Мечникова

ЧЕТВЕР
10
ВЕРЕСНЯ
1953 року
№ 21(387)

Ціна 10 коп.

НОВІ БУДИНКИ МОСКОВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Святковий вигляд мала 1 вересня величезна площа перед Московським державним університетом імені М. В. Ломоносова на Ленінських горах. Вранці тут зібралась тисячі трудящих столиці на мітинг, присвячений відкриттю нових будинків університету. Серед присутніх ті, хто споруджував цей величний Палац науки. Сюди ж прийшли зарубіжні делегації, що гостюють у Москві.

Від Ради Міністрів Союзу РСР і ЦК КПРС виступив Міністр культури СРСР тов. П. К. Пономаренко. Він говорив, що спорудження Палацу науки на Ленінських горах є видатною подією в розвитку радянської соціалістичної культури, свідченням безустанного піклування Комуністичної партії і Радянського уряду про систематичне піднесення матеріального і культурного рівня нашого народу.

Від імені трудящих столиці виступив голова виконкому Москрази т. М. О. Яснов. Він поздоровив будівельників, професорів, викладачів і студентів із святом радянської культури.

На свято з нагоди відкриття нових будинків Московського державного університету імені М. В. Ломоносова були запрошені глави посольств і місій, акредитовані в Москві.

ВЕЛИКИЙ ХУДОЖНИК РОСІЙСЬКОГО НАРОДУ

Заслуги Толстого перед російським народом і російською культурою — титанічні. В його творчості були підняті на нову висоту національні риси російської класичної літератури, сильної своєю народністю, глибокими зв'язками з визвольним рухом. Творчість Толстого є новим етапом в розвитку російської літератури. Його художній геній визначив шляхи розвитку реалістичного мистецтва в усьому світі.

Володимир Ілліч Ленін високо цінував геніального художника Толстого, який дав незрівняні картини російської дійсності і передав настрій широким мас, які стогнали в ярмі поміщицької експлуатації.

Ленінські статті про Толстого вказали нові шляхи літературній науці. Наприклад творчості Толстого Ленін розвинув теорію відображення, як активного дійового пізнання світу. Ленін зробив аналіз творчості великого російського письменника з точки зору характеру російської революції і її рушійних сил. Ленін показав історичні корні світового значення письменника.

Л. М. Толстой глибоко реалістично і правдиво відобразив духовну велич російського народу, який спокійно і впевнено захищав свою батьківщину в період вітчизняної війни 1812 року. Письменник створив типовий образ російського солдата. Такий Тихон Щербатий — хоробрий чоловік, який найбільше любив французів. Такі селяни Карло і Влас, старостиха Василиса та інші.

Життя народу глибоко хвилювало Толстого. Протилежність інтересів селян і поміщиків письменник правдиво розкрив в «Анні Каренній» — найбільшому соціальному романі в історії російської і світової літератури.

З позицій патріархального селянства Толстой піддає нищівній критиці сучасні йому порядки буржуазної Росії, антинародну суть панівних класів, виступає полум'яним захисником прав і інтересів трудового народу.

В романі «Воскресіння» Толстой викриває суть приватної власності на землю, царського суду, церкви. Художник-реаліст зриває всілякі маски з суржуазно-поміщицького суспільства, розкриває протест народних мас, всю глибину протиріч між ростом багатства і завоюваннями цивілізації та ростом мук, жебрацтва і дикості народу.

Толстой ставив в романі одно з основних питань російської демократії — ліквідація поміщицького землеволодіння.

Толстой проявив велику турботу про читачів із народу, писав для них народні драми і оповідання. Страшенну силу заботити, темноти народних мас відобразив Толстой в драмі «Власть тьми». Автор комедії «Плоди просвіщення» очима мужиків дивився на світ панів і викривав тунейдців, які цінять собак дорожче, ніж селян.

В. І. Ленін, який високо цінував критику Толстого і його талант, вказував, що письменник з великою силою і безпосередністю викривав панівні класи, різко критикував внутрішню брехню всіх тих установ, при допомозі яких трималося сучасне йому капіталістично-поміщицьке суспільство.

Толстой художник до кінця свого життя в художніх творах і публіцистичних статтях відгукувався на актуальні питання народного життя. Він добровільно взяв на себе звання «адвоката стомільйонного хліборобського народу», допомагав в боротьбі за поліпшення блага російського народу.

Вимогливий художник-реаліст Толстой керувався принципами народності та правдивості, вимагав, щоб художні твори були зрозумілі народові. Гнівно карвав письменник тих, хто схилився перед «чистим мистецтвом», хто вважав літературу пустою забавою гулящих людей. Письменник показав зв'язок декадентського мистецтва з ідеологією і політикою імперіалістичної реакції.

Силою свого національного російського генія Л. М. Толстой потряс і звернув, за словами Горького, на Росію увагу всієї Європи. Толстой-художник зайняв одне із перших місць в світовій художній літературі.

Художня творчість великого російського письменника стала справжнім надбанням трудящих Радянського Союзу. Радянська література наслідує традиції великого художника-реаліста — широту охвату народного життя, визначення місця героя в сюжеті роману за участю в колективному патріотичному подвигу народу, прийоми майстерності, які допомагають розкриттю ідейного змісту твору. Фадеев, Шолохов, Бубеннов, Еренбург, Сімонов, О. Толстой, Твардовський — всі вони відчули вплив великого художника російського слова. Творячи соціалістичну культуру радянський народ щоразу звертається до безсмертної скарбниці творчості Л. М. Толстого — великого художника російського народу, творця якого взяті на озброєння трудящими Радянського Союзу у великій і невтомній боротьбі за комунізм.

Доцент П. І. ЗБАНДУТО, зав. кафедрою російської літератури.

ВИДАННЯ ТВОРІВ Л. М. ТОЛСТОГО

Вчора минуло 125 років з дня народження Льва Миколайовича Толстого. Ювілей великого російського письменника відзначають всі трудящі нашої багатонаціональної Батьківщини. Літературна спадщина геніального художника слова є невід'язним вкладом у скарбницю світової культури.

Твори Л. М. Толстого стали в нашій країні надбанням всіх. Книги Л. М. Толстого читають рідною мовою всі народи Радянського Союзу, в тому числі й народи, які не мали до Великої Жовтневої соціалістичної революції свого письменства.

За даними Всесоюзної книжкової палати, в СРСР за роки радянської влади вийшли книги Л. М. Толстого загальним тиражем 55 мільйонів 548 тисяч примірників 75 мовами. Багато

раз перевидувалися романи «Війна і мир», «Анна Кареніна», «Воскресіння». Особливо широкого розповсюдження дістала повість «Хаджі Мурат», яка видавалась 96 раз 39 мовами. Існує 49 радянських видань «Севастопольських оповідань», 44 видання повісті «Козаки». Багато раз виходили зібрання творів і збірники вибраних творів.

На ознаменування 125-річчя з дня народження Л. М. Толстого видавництва країни випускають у цьому році ще понад 8 мільйонів примірників його книг тридцятьма мовами. У Державному видавництві художньої літератури завершується видання 14-томного зібрання творів. Тираж кожного тома 300 тисяч примірників.

ЗВІТИ І ВИБОРИ В ПАРТІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

ЗА ТІСНИЙ ЗВ'ЯЗОК З СТУДЕНТАМИ

Цими днями відбулись звітно-виборні партійні збори на історичному факультеті. Доповідь про роботу партійного бюро зробив тов. Некрасов.

Вся робота партійної організації історичного факультету, говорить доповідач, проходила під знаком невинного піклування про виховання висококваліфікованих спеціалістів — істориків. Ми постійно дбали про підвищення ідейно-теоретичного та наукового рівня лекцій та семінарів. Всі кафедри факультету перебудували свою діяльність в світлі історичних рішень XIX з'їзду Комуністичної партії Радянського Союзу та праці товариша Сталіна «Економічні проблеми соціалізму в СРСР». Все це дало свої наслідки. Як свідчать результати літньої екзаменаційної сесії знання наших студентів є сталими та глибокими.

Відзначаючи деяке поліпшення партійно-організаційної та політично-масової роботи на факультеті, доповідач зробив аналіз недоліків діяльності партійного бюро, піддав критиці ряд комуністів, що безтурботно відносились до виконання своїх партійних обов'язків.

Партбюро, — говорить тов. Некрасов, — недостатньо керувало партійними групами, не контролювало їх діяльності. В наслідок цього, наприклад, партгрупа п'ятого курсу не очолило боротьбу за успішне закінчення навчання. Ряд студентів-випускників затулювали написання дипломних робіт і захищали їх разом з заочниками.

Дуже часто, продовжує т. Некрасов, — партійне бюро нашого факультету приймало гарні рішення, але не завжди виконувало їх. Так, ми неодноразово говорили про роботу з молодими комуністами та про сувору партійну дисципліну, але мирились з фактами порушення дисципліни, не допомагали кандидатам в члені КПРС. Ми не притягнули до відповідальності комуністів Фадееву та Кацапову, які не відвідували партійних зборів. У товаришів Бабкіна та Кацапової прострочений канди-

датський стаж, а партбюро ними не достатньо займалося.

Доповідач відзначає деяке поліпшення роботи по підвищенню ідейно-теоретичного рівня професорсько-викладацького складу. Добре працювали консультанти-доценти Мигаль, Єфремов, Мойсєєв, Чухрій. Поліпшилась також агітаційно-масова робота. Кращими агітаторами зарекомендували себе т.т. Сизоненко, Зав'ялова, Гволдовський.

Однако, говорить тов. Некрасов, і на ці ділянки роботи у нас не все гаразд. Так, тов. Жукова погано консультувала товаришів, що були до неї прикріплені. Вона провела тільки дві консультації. Деякі агітатори пустили на самотпів агітаційну роботу.

Доповідь секретаря партійного бюро викликала жваве обговорення. Комуніст Іцкович критикує партбюро за недостатню увагу агітаційній роботі, вказує на плинність агітаторів, а також говорить про занедбаність художньої самодіяльності.

Не всі члени партійного бюро нашого факультету, говорять в своїх виступах т.т. Сімакін та Нікіфорчук, працювали в однаковій мірі. Деякі члени бюро самовідсторонились від роботи, не з'являлись або запізнювались на планові засідання бюро, не мали тісного зв'язку з студентами. Партбюро не контролювало роботи партгруп п'ятого курсу. Группарторг т. Сорочинський не працював з студентами, був відірваний від них.

Товариші Єфремов та Мойсєєв зупинились на роботі кафедр суспільних наук, розповіли про перебудову у викладанні курсів основ марксизму-ленінізму та політичної економії в світлі історичних рішень XIX з'їзду Комуністичної партії Радянського Союзу.

Виступаючи в обговоренні доповіді т.т. Мигаль та Ковбасюк піддали критиці стан наукової роботи на історичному факультеті.

Всього в дебатах взяло участь 10 комуністів. В прийнятій резолюції накреслені заходи до дальшого поліпшення роботи партійної організації історичного факультету.

ПІД ЗНАКОМ КРИТИКИ

7-го вересня відбулись звітно-виборні партійні збори хімічного факультету. Збори заслухали і обговорили звітну доповідь секретаря партійного бюро тов. Єрмілова. Змістовна доповідь охопила всі ділянки роботи факультету. Особливу увагу в доповіді було зосереджено на питання підвищення ідейно-теоретичного рівня викладачів, на методологічній роботі факультету, на науковій роботі студентів. Всі питання, висунуті в доповіді, жваво обговорювались в дебатах. Самостійне вивчення творів класиків марксизму було організовано непогано. Але, як недовідмічалось, що на заключному занятті деякі учасники семінару, виступаючи не могли відірватись від своїх конспектів. На це було вказано керівникові семінару тов. Романовському. Йому було запропоновано організувати далі заняття та щоб вони проходили більш жваво і цікаво. Недостіє добре проходила методологічна робота на факультеті. На двох методологічних семінарах що відбулись протягом звітного періоду, обговорювались вузькі теми, питань фізичної хімії, які не привернули уваги всіх учасників семінару. Тематика доповідей не затверджувалась вченою радою хімічного факультету, майже совсім не було підготовчої роботи до семінарів.

Багато недоліків було відмічено галузі контролю за самостійною роботою студентів. Через погану організацію контролю було зірвано колквіум, трапилось декілька випадків перездачі екзаменів.

Особливу увагу було звернено і на наукову роботу студентів. Т.т. Степнова, Богатський і Позігун відмічили в своїх виступах, що робота в наукових студентських гуртках на факультеті ще не позбавлена школярства, що вона мало пов'язана з науковою роботою кафедр. Тільки то, коли студенти починаючи з III курсу будуть розробляти експериментальні теми під керівництвом досвідчених науковців, вони будуть підготовлені до майбутньої наукової діяльності.

ВИЩЕ РІВЕНЬ НАУКОВОЇ РОБОТИ

5 вересня цього року відбулись звітно-виборні партійні збори парторганізації філологічного факультету. За звітний період, говорить у своїй доповіді тов. Жовінська, партійне бюро нашої парторганізації провело велику роботу. Перш за все ми основну увагу звертали на навчальний процес, домагались, щоб лекції та семінари проходили на належному науковому та ідейному рівні. Як показали наслідки зимової та літньої сесії ми домоглись на цій ділянці діяльності певних наслідків. Більшість товаришів склали екзамени з провідних дисциплін — основ марксизму-ленінізму, мов та літератури на добре та відмінно. Успішно і організовано пройшли у нас випускні державні екзамени.

Однак, продовжує доповідач, і тут ми ще зробили далеко не все можливе. Як показала сесія деякі наші студенти працювали ще з холодком і під час екзаменів одержали погані оцінки. Такі факти мали місце і серед випускників і студентів молодших курсів. На цей недолік новообраний склад партійного бюро повинен буде звернути серйозну увагу.

Велику частину доповіді присвятила тов. Жовінська організаційній та внутріпартійній роботі. Вона дає вичерпну характеристику діяльності кожного члена партійного бюро, зупиняється на найважливіших питаннях, які вирішувала партійна організація.

Після доповіді розгорнулись жваві дебати. Тов. Копиленко та Грицотенко у своїх виступах вказують, що секретар партбюро мало уваги приділила стану наукової роботи на факультетах, а це питання заслуговує особливої уваги. Вони піддають критиці партійне бюро, яке недостатньо піклувалось і сприяло розгортанню наукової роботи.

Ряд наукових працівників нашого факультету, говорить тов. Грицотенко, повільно розробляють наукові проблеми, не поспішають з написанням кандидатських та докторських дисертацій.

Тов. Копиленко критикує партійне бюро, за недостатню увагу виданню наукового збірника філологічно-

го факультету. Всі строки подачі матеріалів, — говорить тов. Копиленко, вже давно пройшли, але статтей портфелі редакції немає. Партійне ж бюро не цікавилось цим питанням, пустивши наукову роботу на самотпів.

Виступаючи товариші Копиленко, Грицотенко, Днілюк вказали на ряд важливих питань наукової роботи і закликали товаришів підняти її рівень.

Доцент Шайкевич у своєму виступі зупинився на низці питань навчальної роботи і неспішності партійного бюро у виконанні своїх рішень.

Досить довгий час, говорить тов. Шайкевич, на партійна організація говорила про студентку Татачевську. Приймались хороші рішення, але до цього часу не довели справу до кінця. Татарчевська, виїхавши із стін університету, не поїхала за призначенням знайшла собі «покровителів» серед працівників відділу народної освіти Іллічевського району, працюючи, з доволу сказати, в Одесі. За минулий рік вона була звільнена з трьох шкіл за відсутність елементарних знань та безтурботне ставлення до виконання своїх обов'язків. Партійне бюро знало про Татарчевську, перетягувало її з курсу на курс, а тепер не допомогло громадськості міста показати справжнє лице цього горе-вчителя і її «покровителів».

Товариші Дроздовський та Вашук, що виступили в обговоренні доповіді, говорили, що партійне бюро недостатньо займалося роботою наукових студентських гуртків, випустило з свого поля зору діяльність пресі спілкової організації, мало дбало про стінну пресу, не вело боротьби з безкультурністю і нетактовністю студентів.

Партійні збори визнали роботу партійного бюро недостатньою. В прийнятій резолюції накреслені заходи, спрямовані на дальше поліпшення роботи партійної організації. Обрано також новий склад партбюро.

1828

Л. М. ТОЛСТОЙ

1953

ГОРЬКИЙ ПРО ТОЛСТОГО

На протязі всього життя О. М. Горький проявляв великий інтерес до творчості Л. М. Толстого. В статтях і листах, виступах і художніх творах Горького відображена любов до «мастиного автора», наполегливе прагнення розкрити глибокий зміст його творчості, до кінця розібратись в його протиріччях.

Горький вбачав в Толстому великого критика, який, порвавши з своїм класом, засуджував його в своїх творах. Шістдесят років звучав його суворий і правдивий голос, викриваючи всіх і все,—писав Горький.

Горький високо цінував художню майстерність Толстого, його вміння створювати пластичні, надзвичайної рельєфності зображення, малювати правдиво і просто живі і яскраві картини російського життя.

Горький вказував, що мова Толстого—це зразок мови реаліста, де кожне слово точно виражає думку автора.

Олексій Максимович неодноразово підкреслював, що Толстой перш за все глибоко національний письменник, що в його душі з надзвичайною повнотою втілені всі особливості складної дуської психіки. Толстой був для Горького великою славою російської і світової літератури. Горький, як і В. І. Ленін, переконаний, що в світовій літературі нема кого поставити поруч з Толстим.

Захоплюючись Толстим-художником, Горький помічає, що в цій геніальній людині-оркестрі не всі труби грають узгоджено. Він показав глибоке розуміння протиріч Толстого. Толстой—геній, який потряс світ силою свого таланту, звернув на Росію увагу всієї Європи, дорогий Горькому. В той же час Горький різко засудив толстовську теорію терпіння і покори, говорив, що не має гасла більш образливого для людини, як проповідь толстовства.

Оцінюючи Каратаєва, як «напівмертвого фатаїста», Горький розв'язав цей образ лукавого утішителя в образі Луки, протиставивши йому же на початку своєї творчості образ Ніла, носія ктиторного, революційного ставлення до життя. Критикуючи Толстого за грубо тенденційну проповідь пасивності, Горький вказав, що всі його удодні твори, написані з такою величезною алою реаліста, самі заперечують його релігійну філософію. В цьому об'єктивному змістові творчості письменника, який розповів нам про російське життя майже стільки, як вся остання література, Горький бачить колосальну історичну заслугу, і саме тому заперечує безсмертя Л. М. Толстого. Горький писав, що не знаючи Толстого — неможна вважати себе знавцем своєї країни, не можна вважати себе культурною людиною.

В своїй багатогранності Толстой для Горького—є оркестром, в якому все могутньо прекрасне. йому приємно почувати себе людиною, усвідомлювати, що людина може бути Львом Толстим,—писав Горький.

Горький створив образ живого Толстого, зумів дтворити з чуттям великого художника образ національного народного російського письменника. Ось чому В. І. Ленін говорив, що так, як писав Горький про Толстого, ще ніхто не писав.

1. ГАРБУЗ, студентка V курсу філологічного факультету.

КНИЖКОВА ВИСТАВКА

Наукова бібліотека влаштувала цікаву книжкову виставку, присвячену 125-ти річчю з дня народження Л. М. Толстого. На виставці представлені твори великого російського письменника, праці Володимира Ілліча Леніна, в яких дано вичерпну характеристику творчого методу та світогляду генія російського народу.

Книжкова виставка з творів Л. М. Толстого влаштована також у великій хіміч-

ній аудиторії, де сьогодні відбудеться розширене засідання вченої ради, присвячене талановитому художнику слова.

В ці дні книжкову виставку проглянули сотні студентів. Вони на довшо зупиняються і переглядають рідкісні видання творів Л. М. Толстого, ще і ще раз перечитують цитати з робіт критиків та літературознавців, в яких аналізуються художні полотна письменника.

ВІДЗНАЧЕННЯ ЮВІЛЕЯ

Широко відзначає колектив нашого університету 125-ти річний ювілей геніального російського письменника — патріота Л. М. Толстого. В гуртожитках та академічних групах проводяться бесіди та читаються лекції, присвячені життю та літературній діяльності автора талановитих творів.

Сьогодні, у великій хімічній аудиторії відбудеться урочисте засідання, присвячене Л. М. Толстому. З доповідями виступлять доценти П. І. Збандуто—«Л. М. Толстой—великий російський письменник» та А. В. Недзвідський—«Толстой і Україна».

Л. М. ТОЛСТОЙ—ДРАМАТУРГ

Л. М. Толстой, розвиваючи метод російського критичного реалізму в оїй геніальній епічній творчості, не вніше від інших російських письменників цікавився театром. До драматичної форми Л. М. Толстой звервся вперше в 1856 році, свій таний драматичний твір він писав 1908 році. На протязі свого творчого життя Л. М. Толстой написав драматичних творів, з яких одні дають окремі сцени, інші залишились незакінченими, а основні були і лишаться любимими творами глядача і актора.

Ранні драматичні спроби Л. М. Толстого інколи наслідувальні, драстично слабкі, написані в формі адиційно-комедійній, але показує, що і в них Л. М. Толстой прояв ставити і розв'язувати ту основну соціальну проблему, яка хвилювала його — проблему відношення поміщика і селянина, проблему іпосного безправ'я, яка була основою істотною стороною дійсності. Центральними творами драматурга Толстого є «Власть тьми», «Плод прощення», «Живий труп», написані в роки з 1886 до 1900.

Потяг до драматургії пояснюється м, що Толстой бачив у драматичному творі ледве не саму впливо-

ву частину мистецтва, а в театрі засіб поширення світла між людьми. Засуджуючи буржуазний театр, його репертуар і публіку, Толстой визнавав необхідність народного театру, цінував кращих російських драматургів, був близьким з Московським Художнім театром.

Царська цензура не дозволяла вистави його п'єс на сцені, буржуазно-ліберальна критика підкреслювала їх несценічність, а передова естетична думка і акторське середовище боролись за виставу їх на сцені.

У своїх—кращих драматичних творах Л. М. Толстой продовжив реалістичні традиції драматургії О. М. Островського, різко-викривальній сатиричній тенденції М. В. Гоголя, сатиричну спрямованість глибокої, сповненої справжнього драматизму п'єси М. Е. Салтикова-Щедріна «Смерть Пазухіна»; він навчався у І. С. Тургенева-драматурга при наявності зовнішнього руху давати ще більший внутрішній рух, розкривати ту «підводну дію», яка потім стала провідною в «Живому трупі» Толстого, у всій драматургії А. П. Чехова і О. М. Горького.

Великий художник-реаліст Толстой розумів, що рух життя—в боротьбі, що життєвий конфлікт—неодмінна умова дії, що в дії розкривається характер. Гострота соціального конфлікту — обов'язкова якість драматургії Толстого. Головний засіб для виявлення характеру-образу — мова дійової особи. Через мову виражається індивідуальна і типова особливості образу, через мову розкриваються національні особливості дійової особи. Згідно з естетичними вимогами Б. Г. Белінського і М. Г. Чернишевського, Л. М. Толстой вважає, що типовий образ повинен бути показаний в типових обставинах.

Майстерно зроблений Толстим аналіз душевних переживань героїв визначив життя його драматичних творів на сцені. По ідейному змісту, майстерності побудови гострого соціального конфлікту, по художності втілення, по силі впливу драматичні твори Толстого стоять на рівні його епохи і підносяться силою критичного аналізу до «Воскресіння».

В основі драми Толстого лежать факти, взяті з життя. Всі відступи автора від розказаних йому подій направлені на те, щоб ще більше загострити соціальні конфлікти, типізувати, узагальнити явища і образи.

Драма Толстого «Власть тьми» на-

писана в 1886 р. спеціально для вистави в Московському народному театрі. У справі Колоскова, для Толстого був особливо цікавий психологічний і моральний момент—вбивця тяжко мучився і хотів стражданням викупити вину. Толстой, в протизагу народницької тенденції в зображенні сільського життя, дав потрясаючу картину не лише убогства, розорення, дикості селян, але і зривав машкару з буржуазно-дворянського укладу.

Друга п'єса Толстого — комедія «Плоди прощення» направлена просто на засудження дворянського суспільства, що займалося спиритизмом, як указують деякі критики, вона дає теж виключної сили конфлікт. Л. М. Толстой показав дві Росії—одну дворянську, другу селянську. Письменник багато і вперто працював над своєю п'єсою, він добивався тієї художньої форми, яку можна назвати завершеною і яка повинна донести зміст до глядача.

Комедія Толстого є блискучим зразком для радянських комедіографів дає великий простір радянському актору, своєю живою дією і справжнім гумором дає справжню естетичну насолоду радянському глядачеві і розв'язує одну із основних проблем драматургії — поєднання комічного і трагічного в драматичному творі.

НАРОДНА ЕПОПЕЯ

Невід'ємним почуттям серед багатьох інших, що оволодівають нами після читання роману «Війна і мир», є хвилююче почуття гордості за свій народ, за свого письменника, який зумів так високо художньо передати його героїзм, його богатырську красу і силу.

«Війна і мир» Л. М. Толстого—народно-героїчна епопея, в якій опоеизовані славні сторінки історії нашого народу, в кожному рядку якої відчувається розум і гаряче серце письменника-патріота.

Написанню цього твору Л. М. Толстой присвятив шість років безперервної і виключно напруженої праці. В цьому творі письменник виразив велику любов до народу, глибоке знання його життя.

Значення і смисл свого твору добре визначив сам письменник, вказуючи на те, що в його основі лежить головна думка—думка про народ.

В «Війні і мирі» Толстой прекрасно показав силу народу і його роль у вирішенні долі країни. Величезна сила народних мас зі всією повнотою проявилась в героїчні дні Вітчизняної війни 1812 року. Подвиг народу, яким знаменна ця епоха в історії нашої країни, глибоко розкрив Толстой в широкій картині народного руху. Письменник показав, як гаряче почуття патріотизму скеровувало дії і поступки російських людей в ті героїчні дні: купець Феропонтов підпалює свою крамницю з товарами, щоб вони не потрапили до рук ворога, Влас відмовляється продавати французам сіно і спалює його; з вилами в руках стає до боротьби старостиха Василіса. Одним з найактивніших учасників народної війни стає Тихон Щербатий. Так піднялась над головою Наполеона і його армії дубина народної війни, яка нещадно нищила загарбників. Так йшов народ шляхом героїчної боротьби до спільної мети—звільнити рідну землю від ворогів.

Вітчизняна війна 1812 р. була перевіркою і для представників дворянського середовища. Кращі люди з дворян виступили разом з всім народом на героїчну боротьбу проти загарбників. Толстой показує як закономірність, що чим більше зближені представники дворянства з народом, тим яскравіше виражені їхні патріотичні почуття, тим глибший і багатший їхній внутрішній духовний світ. І, навпаки, відірване від народу дворянство позбавлене благородного почуття патріотизму, здатне на підлі вчинки. Тісний зв'язок з народом дає невичерпні духовні сили, робить мужніми, морально стійкими, благородними любимих героїв Толстого — князя Андрія, П'єра Безухова, Наташу, княгиню Марію і ін.

В романі знайшли своє відображення і глибокі протиріччя, характерні для творчості письменника,—його філософія фаталізму, неправильне розуміння ролі особи в історії, проповідь абстрактного гуманізму і інш. Але саме життя, яке так талановито змалював Толстой на сторінках свого роману, заперечує, спростовує його філософську концепцію.

Роман «Війна і мир» сповнений життєдайної енергії, він захоплює читача фанасом шукання, пробуджує активність мрії, вимогливість до себе і до людей, допомагає усвідомити, що шлях до справжнього людського щастя — в служінні своєму народу. Цей життєстверджуючий мотив робить твір Л. М. Толстого близьким і дорогим нам, радянським читачам.

Л. БОГАЧОВА, студентка V курсу філологічного факультету.

В драмі Толстого «Живий труп» не просто поєднується особиста і суспільна лінія, а вказується, що нещастя життя Феді Протасова є результатом тих суспільних умов, які вимагають шаблона і штампа, дуть все живе.

Великий російський письменник Л. М. Толстой драматург—реаліст, що учився майстерності у Гоголя, Островського, Тургенева, допоміг вийти на сцену творчості Чехова і Горького. Драматургія Толстого в цілому поставила перед театром завдання—підняти сценічний реалізм ще на вищий ступінь.

Лише для театру соціалістичного реалізму це стало цілком можливим тому, що зараз можна сміливо і яскраво втілює образи, якими Толстой засудив минуле, показати недоліки позитивних героїв і відтворити сатиричну тональність п'єси.

В ювілейні дні на сценах Радянського Союзу на багатьох мовах пролунають слова Л. М. Толстого — слова суворой правди про минуле, слова глибокої віри в майбутнє, слова геніального письменника, гордості нашого народу.

Доц. З. А. БАБАЙЦЕВА.

В. о. редактора Ів. ДУЗЬ.